

Sygn. akt II Ca 426/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wiesława Buczek - Markowska
Sędziowie:	SSO Violetta Osińska (spr.) SSO Robert Bury
Protokolant:	stażysta Ewa Zarzycka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **M. M.**

przeciwko **Z. M.**

o opróżnienie i wydanie lokalu mieszkalnego

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie

z dnia 1 października 2012r., sygn. akt I C 1816/11

zmienia zaskarżony wyrok:

- a) **w punkcie I w ten sposób, że oddala powództwo;**
- b) **uchyla punkt II;**
- c) **ustala, że kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa – Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie.**

Sygn. akt II Ca 426/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 01 października 2012 r. , sygn. akt I C 1816/11, Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie nakazał pozwanemu Z. M., aby opuścił i opróżnił z rzeczy reprezentujących jego prawa lokal mieszkalny położony przy ulicy (...) w (...) (punkt I); ustalił, że pozwanemu nie przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego (punkt II); nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum S. kwotę 200 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych (punkt III).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i prawnych:

Powódka M. M. zamieszkała wraz z pozwanym Z. M. w lokalu komunalnym położonym w S. przy ul. (...). Następnie w/w zawarli w dniu 28 czerwca 2006r. związek małżeński, z którego pochodzi jedno małoletnie dziecko – M. M.. Pozwany w trakcie wspólnego zamieszkiwania stron, po zawarciu związku małżeńskiego znęcał się fizycznie i psychicznie nad małżonką. Wyrokiem z dnia 31 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Szczecinie rozwiązał przez rozwód związek małżeński stron – z winy pozwanego. Jednocześnie zawieszono pozwanemu wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią M. M.. Wyrokiem z dnia 28 września 2012r. Sąd Okręgowy w Szczecinie IV Wydział Karny po rozpoznaniu apelacji Z. M. od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 24 kwietnia 2012r., sygn. akt VK170/11, pozwany został prawomocnie skazany i uznany za winnego tego, że w okresie od daty bliżej nie ustalonej 2006r. do 17 września 2010r. w S. działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru ze szczególnym okrucieństwem znęcał się fizycznie i psychicznie na żonę M. M. w ten sposób, że bił pokrzywdzoną po całym ciele, szarpał za włosy, groził pozbawieniem życia, przy czym wielokrotnie przy użyciu przemocy i groźby doprowadzał M. M. do obcowania płciowego zmuszając do odbywania stosunków dopochwowych i doodbytnicznych oraz oralnych, przy czym czynności te wykonywał w obecności, małoletniego dziecka, zmuszał w/w do picia moczu, lizania narządów płciowych, lizania kału, smarował pokrzywdzoną kałem, wyzywał słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, ograniczył wolność osobistą pokrzywdzonej, a w dniu 16 września 2010r. po uprzednim uderzeniu pokrzywdzonej listwą spowodował naruszenie funkcji narządu ciała w postaci powłok miękkich kończyn górnych oraz kończyny dolnej prawej oraz siniec łuku żebrowego prawego na okres trwający nie dłużej niż 7 dni i za ten czyn wymierzył mu karę 8 lat pozbawienia wolności (art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k i z zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.) .Pozwany obecnie przebywa w Z.K. w G., gdzie odbywa karę pozbawienia wolności. Powołując jako podstawę roszczenia art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów (...), Sąd pierwszej instancji uznał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazał, iż zachowanie pozwanego wyczerpuje znamiona przywołanego przepisu. W szczególności na podstawie spójnych, spontanicznych i rzeczowych zeznań powódki oraz korelującego z nimi wydzwieku zgromadzonych dokumentów, a w tym wyroków sądów karnych oraz sądu rozwodowego ustalił, iż zachowanie pozwanego wobec współlokatorów, a w tym powódki nie tylko jest rażąco naganne, ale co więcej wypełnia znamiona przestępstwa znęcania się nad rodziną (art. 207 k.k.) w postaci zaostrzonej – ze szczególnym okrucieństwem. W tym zakresie, Sąd cywilny po myśli przepisu art. 11 k.p.c. pozostawał związany ustaleniami Sądu karnego co do faktu popełnienia przestępstwa. Dodatkowo Sąd pierwszej instancji podkreślił, że z uwagi na rażąco naganną postawę pozwany nie zasługiwał na ustalenie mu prawa do lokalu socjalnego. Jak stanowi to bowiem przepis art. 14 ust. 5 w/w ustawy o ochronie praw lokatorów sąd może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego, w szczególności jeżeli nakazanie opróżnienia następuje z przyczyn, o których mowa w art. 13. Z uwagi na fakt, iż powódka została zwolniona od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, Sąd Rejonowy na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U z 2005 r., Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie nakazał pobranie od pozwanego kwoty 200 zł (opłata od pozwu), od której powódka została zwolniona.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył pozwany, który wywodząc apelację wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez „ stwierdzenie jego nieważności z powodu braku mocy do wzruszenia rzeczy prawomocnie już osądzonej wyrokiem tegoż sądu w sprawie I C 1706/09; braku umocowania powódki do wystąpienia ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II poprzez przyznanie pozwanemu uprawnień do lokalu socjalnego z dniem jego wyjścia na wolność; o uzupełnienie pkt III wyroku poprzez zobowiązanie powódki do zabezpieczenia mienia pozwanego na czas jego pobytu w więzieniu”. W uzasadnieniu wskazał, iż powódka ma gdzie zamieszkać, bo jej rodzice mają dwupokojowe mieszkanie, nadto powódka wprowadziła się do pozwanego na całkowicie już wyposażone mieszkanie jedynie z jedną bądź dwiema reklamówkami swoich rzeczy. Skarżący wskazał, iż wykonanie pkt III wyroku jest niemożliwe skoro pozwany przebywa w więzieniu.

W uzupełnieniu apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie prawa do lokalu socjalnego w przypadku utrzymania w mocy tegoż wyroku w części orzekającej eksmisję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego doprowadziła do poddania zaskarżonego orzeczenia kontroli instancyjnej i w jej wyniku, wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia reformatoryjnego.

Zgodnie z treścią art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego - współlokator może wytoczyć powództwo o nakazanie przez sąd eksmisji małżonka, rozwiedzionego małżonka lub innego współlokatora tego samego lokalu, jeżeli ten swoim rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie. Prawomocny skazujący wyrok karny wydany w sprawie przeciwko Z. M. ma -stosownie do treści art. 11 k.p.c.- moc prejudycjalną w niniejszej sprawie. O ile podzielić należy wywody Sądu Rejonowego, iż pozwany swoim zachowaniem skierowanym przeciwko powódce i rodzinie jaką z nią tworzył wypełniał bez wątpienia dyspozycję powyższego przepisu, to jednak bezzasadność żądania związana jest z brakiem legitymacji czynnej M. M. do wystąpienia z powództwem jak przedmiotowe. Co istotne, ustawodawca przewidział kompetencję do formułowania wskazanego żądania w oparciu o przytoczony przepis art. 13 ustawy o ochronie praw lokatorów tylko dla osób posiadających status lokatora, czy współlokatora. Zgodnie z art. 2 powyższej ustawy ilekroć w ustawie jest mowa o lokatorze - należy przez to rozumieć najemcę lokalu lub osobę używającą lokal na podstawie innego tytułu prawnego niż prawo własności. Stosownie do treści art. 2.1 pkt 3 powołanej ustawy współlokatorem jest lokator, któremu przysługuje tytuł prawny do używania lokalu wspólnie z innym lokatorem. W orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2004 r. sygn. akt V Ca 1/04 wyjaśniono, iż poza zakresem pojęcia "lokator" w rozumieniu ustawy z 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego pozostają jedynie te osoby, które: po pierwsze, używają lokalu bez tytułu prawnego i po drugie, używają lokalu, gdyż służy im prawo własności nieruchomości; prawo własności budynku, w którym znajduje się lokal oraz prawo użytkowania wieczystego gruntu, na którym posadowiony jest budynek wraz ze znajdującym się w nim lokalem; odrębna własność lokalu (...). Jak wynika z akt sprawy I C 1706/09 Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie, w szczególności z prawomocnego wyroku częściowego Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 15 czerwca 2009 r., oraz wyroku zaocznego tegoż sądu z dnia 25 czerwca 2009 r. prawidłowo doręczonych M. M. - w stosunku do stron niniejszego postępowania, a więc również powódki M. M. zapadł wyrok eksmisyjny co do zajmowanego lokalu w S., przy ul. (...). Jak wynika z wyjaśnień powódki złożonych przed Sądem Okręgowym podczas rozprawy apelacyjnej, nadal istnieje zaległość w uiszczaniu opłat za korzystanie z lokalu i tytuł prawny do lokalu mieszkalnego nie został stronom przywrócony. Powódka i pozwany utracili zatem status lokatora. W aktualnym stanie powyższe powoduje, iż pomimo oczywiście rażąco nagannego postępowania pozwanego, uniemożliwiającego wspólne zamieszkiwanie, nie mogła ona skutecznie wnieść powództwa opartego o treść art. 13 ustawy o ochronie praw lokatorów.

W tych okolicznościach zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. podlegał zmianie poprzez oddalenie powództwa (punkt a), uchylenie orzeczenia zawartego w punkcie II. sentencji wyroku (punkt b). W konsekwencji, zmiany wymagało również orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie III. zaskarżonego wyroku (punkt c) .